

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog a kterýkoli pedagogický pracovník. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťuje žákům s SPU poskytování doporučených podpůrných opatření.

Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve třídě, u neprospívajících zjišťují příčinu neúspěchu.

Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory.

Cíl strategie

Cílem je včasné zachycení žáků ohrožených školní neúspěšností a vytvoření vhodných podmínek a strategií, které zvýší pravděpodobnost školní úspěšnosti

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- žáci se speciálně vzdělávacími potřebami
- žáci, kteří nastoupili do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ • žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky
- žáci cizinci

Neúspěch ve škole se může projevit neprospěchem, závadovým chováním – porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu.

Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů.

Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení.

V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty

- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků
- cizí mateřský jazyk
- nefunkční rodina, nepodnětné domácí prostředí

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním, možnost konzultací
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci

- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva – zadání práce pro domácí přípravu učiva
- užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky – dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žák

Řešení školní neúspěšnosti –

Eviduje-li třídní učitel nebo jiný pedagogický pracovník školy žáka, u kterého došlo k náhlému výraznému zhoršení prospěchu, informuje o tom bez zbytečného odkladu preventivní tým školy, tedy školní poradenské pracoviště (přednostně výchovného poradce nebo školní psycholožku) a vedení školy.

- Pravidelně jsou členové preventivního týmu školy o žácích se zhoršenou klasifikací či zvýšenou mírou absence informováni na pedagogických radách, v průběhu roku pak třídními učiteli, jinými pedagogickými pracovníky školy či zákonnými zástupci. –
- Třídní učitelé prokazatelně informují bezprostředně po pedagogických radách zákonné zástupce těch žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem, tedy jsou hodnoceni z některého z předmětů klasifikačním stupněm 5 nebo 4 nebo jsou alespoň z jednoho předmětu neklasifikováni.
- náhlém zhoršení prospěchu během roku nebo výrazně zvýšené absenci jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně informováni průběžně. Spolupráce školy, zákonných zástupců a žáků je stěžejní.

Po zjištění příčiny zvolí preventivní tým školy některý z následujících postupů:

- a) poskytnutí pedagogické intervence
- b) doporučení žáka k vyšetření ve školském poradenském zařízení (PPP, SPC); pro tento krok je potřebný souhlas zákonného zástupce žáka; v případě doporučení poradny a na základě žádosti zákonného zástupce žáka je následně vytvořen individuální vzdělávací plán (IVP)
- c) příprava a realizace Plánu pedagogické podpory či Individuální vzdělávací strategie, které určují individuální postupy ve strategii vzdělávání žáka, a to ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, žákem samotným a příslušnými vyučujícími; efektivita přijatých opatření je průběžně vyhodnocována
- d) doporučení využití služeb odborníků (školního psychologa, pedagogicko-psychologické poradny, poradenská centra, zdravotnická zařízení, sociální služby či krizově-intervenční služby)
- e) pedagogická intervence či doučování

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- Plán pedagogické podpory - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil

- Individuální vzdělávací plán o podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence o zařazení žáka do skupiny na základě doporučení ŠPZ, škola a TU navrhuje vhodné žáky sama
- Asistent pedagoga o personální podpora je vždy daná doporučením ŠPZ
- Doporučení ze ŠPZ o vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka, poté je vše projednáno a podepsáno zákonnými zástupci

Nástup žáka do školy – 1.třída oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- podpora žáků v přípravné třídě, tandemy, spolupráce s PPP
- Spolupráce s okolními MŠ – již několik let na škole probíhají setkání budoucích prvňáků - adaptace na školní prostředí, docvičení potřebných dovedností, komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi oblast intervence
- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se speciálním pedagogem, výchovným poradcem, školní psycholožkou, vyšetření v PPP, SPC

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupně – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- adaptační kurz– vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace: učitel – rodič – žák – informovanost: jak žák zvládá adaptaci atd. Neznačená to však, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič).

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy – plán doplnění učiva a přezkoušení

- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu

Změna situace v rodině

- vzájemná komunikace: můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka s žákem i jeho zákonnými zástupci, doporučení návštěvy školního psychologa, vyhledání další odborné pomoci.
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – např. školního psychologa ve škole nebo mimo školu, konzultaci v SVP, či dalších odborných pracovištích.

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- zachovat postup – TU, VP,MP, vedení školy, výchovná komise, případová konference
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi, např. Charita Nový Knín.

Závadové chování, záškoláctví

- nepřehlížet porušení školního řádu
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence, v závažných případech postupovat podle školního řádu a vyžadovat potvrzení lékaře.
- neomluvená absence řešena dle školního řádu

Organizace výuky

Organizace výuky na naší škole je nastavena tak, aby co nejvíce podporovala úspěšnost všech žáků a minimalizovala rizika školního neúspěchu. Při plánování výuky vycházíme z principů individualizace, přiměřenosti a podpory vnitřní motivace žáků. Klíčové prvky organizačního uspořádání výuky zahrnují:

- **Diferenciace a individualizace výuky**
Výuka je přizpůsobována potřebám jednotlivých žáků – zohledňujeme jejich tempo, styl učení, předchozí znalosti a případné vzdělávací potřeby. V hodinách je běžně využíváno práce ve skupinách, dvojicích i samostatné práce podle úrovně obtížnosti úloh.
- **Využívání podpůrných opatření**
Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je poskytována podpora podle doporučení

školského poradenského zařízení. Vyučující ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm zajišťují vhodné úpravy metod, forem i obsahu výuky.

- **Pravidelné hodnocení a zpětná vazba**
Hodnocení slouží jako prostředek motivace a sebereflexe žáků. Pravidelná a srozumitelná zpětná vazba umožňuje žákům sledovat vlastní pokrok a porozumět dalším krokům v učení.
- **Podpora smysluplného učení**
Výuka je koncipována tak, aby žáci chápali souvislosti učiva a jeho praktické využití. Důraz je kladen na aktivní zapojení žáků, práci s chybou a rozvoj klíčových kompetencí.
- **Koordinace mezi vyučujícími**
Vyučující spolupracují při plánování výuky, sdílejí zkušenosti a metody práce se žáky ohroženými školním neúspěchem. Pravidelná komunikace v rámci metodických sdružení či předmětových komisí zajišťuje jednotný a promyšlený přístup.
- **Flexibilní rozvržení učiva a časová dotace**
Tam, kde je to možné, je učivo přizpůsobováno aktuálním potřebám třídy. Učitelé mají možnost upravit časovou dotaci jednotlivých témat podle toho, jak žáci učivo zvládají.
- **Podpora doučování a intervenčních programů**
Pro žáky, kteří potřebují více času nebo opakování učiva, škola nabízí možnost doučování, popř. individuálních konzultací. Tímto způsobem je zajištěno, že žáci nejsou ponecháni bez pomoci při zvládnutí učiva.

Organizace výuky v době distančního vzdělávání

- V případě přechodu na distanční výuku škola postupuje podle nastavených pravidel, která zajišťují kontinuitu vzdělávání a minimalizují negativní dopady na školní úspěšnost žáků. Cílem je udržet pravidelný kontakt se žáky, zachovat smysluplné vzdělávání a poskytovat podporu všem, kteří ji potřebují.

Klíčové principy distanční výuky:

- Jasná organizace a pravidla komunikace
- Škola zajišťuje jednotný systém komunikace s rodiči a žáky (např. prostřednictvím školního informačního systému, e-mailu, Google Classroom apod.). Žáci i rodiče jsou předem seznámeni s rozvrhem online výuky, pravidly účasti a způsobem zadávání úkolů.
- Střídání synchronní a asynchronní výuky
- Výuka probíhá formou online setkání (videohodin), doplněnou samostatnou prací podle pokynů učitele. Důraz je kladen na srozumitelnost zadání, přiměřený rozsah učiva a pravidelnou kontrolu plnění úkolů.

Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem

- Učitelé aktivně sledují zapojení jednotlivých žáků. V případě potíží (nízká účast, odevzdávání úkolů, technické problémy) škola nabízí individuální konzultace, doučování nebo možnost tištěných materiálů. Spolupracuje se zákonnými zástupci a školním poradenským pracovištěm.

Zohlednění technických možností rodin

- Škola v případě potřeby zajišťuje zapůjčení technického vybavení (notebooky, tablety, připojení k internetu). Pokud není online výuka možná, je vzdělávání zajištěno jinou vhodnou formou (např. tištěnými materiály a telefonickým kontaktem).

Hodnocení žáků

- Hodnocení je nedílnou součástí vzdělávacího procesu a významně ovlivňuje motivaci žáků, jejich vztah k učení i důvěru ve vlastní schopnosti. Naší prioritou je, aby bylo hodnocení srozumitelné, spravedlivé a vedlo k posilování vnitřní motivace žáků. Hodnocení chápeme jako nástroj rozvoje, nikoli jen jako prostředek klasifikace.

Zásady hodnocení:

- Formativní hodnocení
- Pravidelně poskytujeme žákům zpětnou vazbu, která jim pomáhá chápat, co se jim daří, na čem mohou dále pracovat a jakým způsobem se mohou zlepšit. Hodnocení probíhá průběžně, slovně i pomocí sebehodnocení a vrstevnické zpětné vazby.
- Podpora individuálního pokroku
- Při hodnocení zohledňujeme individuální možnosti žáků, jejich úsilí a dosažený pokrok. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami přihlížíme ke specifickým jejich vzdělávání dle doporučení školského poradenského zařízení.

Motivační funkce hodnocení

- Hodnocení slouží k povzbuzení žáků k dalšímu učení, nikoli k jejich znevýhodnění. Důležitým prvkem je práce s chybou jako přirozenou součástí učení.
- Průběžné a srozumitelné informování rodičů
- Rodiče pravidelně informujeme o pokroku jejich dítěte nejen známkami, ale i slovním hodnocením a prostřednictvím konzultací. Spolupráce s rodinou je klíčová pro včasné zachycení problémů.
- Klasifikace je v souladu se školním řádem

Vyhodnocení situace žáka ohroženého školním neúspěchem

Včasně a systematické vyhodnocování situace žáků je klíčovým krokem k předcházení školnímu neúspěchu. Identifikace žáka ohroženého školním selháním probíhá na základě více zdrojů informací – nejen výsledků v jednotlivých předmětech, ale i celkového chování, docházky, sociální situace a psychického nastavení žáka.

Postup školy při vyhodnocení situace:

Pravidelné sledování pokroku žáků

- Vyučující průběžně sledují vývoj výsledků a zapojení žáků do výuky. Signálem ohrožení může být např. opakované neplnění povinností, zhoršující se známky, absence, nezáměr o výuku, problémové chování nebo výrazná změna v projevech žáka.

Spolupráce pedagogického sboru

- Pedagogové sdílejí poznatky o žákovi na poradách, v rámci výchovných komisí nebo metodických sdružení. Tím je zajištěn jednotný a koordinovaný přístup ze strany celé školy.

Zapojení školního poradenského pracoviště

- Výchovný poradce, školní speciální pedagog nebo školní psycholog provádějí hlubší analýzu situace – formou pozorování, rozhovorů, individuálních konzultací nebo vyhodnocení doporučení z poradenských zařízení.

Komunikace s rodinou

- Včasná a otevřená komunikace se zákonnými zástupci je zásadní. Škola rodiče informuje o zjištěných potížích a společně hledají možnosti podpory. V případě potřeby je rodičům doporučeno kontaktování školského poradenského zařízení.

Stanovení podpůrných opatření

- Na základě vyhodnocení situace je sestaven plán podpory žáka. Může zahrnovat doučování, individuální přístup ve výuce, úpravu hodnocení, práci asistenta pedagoga, doporučení odborné intervence apod.

Pravidelné přehodnocování podpory

- Účinnost přijatých opatření je pravidelně vyhodnocována. Pokud zvolená forma podpory není účinná, škola přistupuje k úpravě strategie nebo doporučí další odbornou pomoc.

V Sedlčanech 27.5.2025

Platnost a účinnost 27.5.2025

Mgr. Libor Novotný

Ředitel školy